

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2003, fimmtudaginn 13. febrúar, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Helgi Sigurðsson, Íris Ösp Ingjaldsdóttir, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 19/2002:**

M

gegn

fjármálafyrirtækinu F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnt sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 22. nóvember 2002 með bréfi lögmanns sóknaraðila, dagsettu 15. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 10. desember 2002, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi, dagsettu 16.12. 2002. Bréfið var sent lögmanni sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20.12. 2002, og sóknaraðila gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi lögmanns sóknaraðila, dagsettu 02.01. 2003.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 19. desember 2002 og 6. og 10. janúar og 13. febrúar 2003.

II.

Málsatvik.

Hinn 14. apríl 2002 gerði sóknaraðili framvirkan samning við A um sölurétt á hlutafé í B. Samkvæmt samningi aðila var sóknaraðili skuldbundinn til að kaupa í síðustu viku maímánaðar 2002 7.500.000 nafnverðseiningar í B af A á genginu 10,0 ef A óskaði eftir að nýta þann sölurétt sinn.

Samkvæmt 6. gr. samnings aðila skyldi sóknaraðili í fyrstu (sic) viku aprílmánaðar leggja fram tryggingarvixil að fjárhæð kr. 75.000.000, þ.e sem svaraði til þeirrar fjárhæðar, sem greiða skyldi fyrir umsamdar nafnverðseiningar, ákvæði A að nýta sér sölurétt sinn. Í málinu liggur fyrir ljósrit framhliðar víxileyðublaðs með árituninni „Tryggingarvixill“. Er eyðublaðið óútfyllt að því er varðar útgáfudag og gjalddaga. Útgefandi er C, greiðandi varnaraðili og ábekingur tilgreindur D. Á ljósritinu er að finna áritun E, sem er til húsa á sama stað og varnaraðili, fyrir móttöku þó ekki komi fram hvenær sú móttaka á að hafa átt sér stað. Ekki er deilt um að varnaraðili hafi tekið við víxileyðublaðinu en aðilum ber ekki saman hvernig svo háttaði til eða í hvaða tilgangi það var.

Hinn 27. júní 2002 var þingfest í Héraðsdómi Reykjavíkur mál nefnds A á hendur varnaraðila, útgefanda og ábekingi víxilsins. Gerði A þar kröfu um að stefndu yrðu in solidum dæmdir til að greiða honum víxilfjárhæðina ásamt dráttarvöxtum frá 6. júní 2002 til greiðsludags. Í stefnu er víxillinn sagður útgefinn 5. júní 2002 en gjalddagi 6. sama mánaðar. Ekki er þar tilgreint hvernig nánar var staðið að formgildingu víxilsins eða hver nánari aðdragandi hennar var. Ljósrit víxilsins fylgir ekki málgögnum.

Með bréfi til varnaraðila, dagsettu 20. ágúst 2002, kvartaði lögmaður sóknaraðila, fyrir hans hönd, útgefanda og ábekingar umrædds víxils, yfir heimildarlausri afhendingu tryggingarvíxilsins. Kvað lögmaðurinn víxillinn hafa verið afhentan E fyrir hönd varnaraðila að undirlagi C. Varnaraðili hafi tekið við víxlinum og síðar afhent hann þriðja manni (sic), A, án þess að hafa til þess heimild. Var í bréfinu farið fram á að varnaraðili hlutaðist til um að víxillinn yrði afhentur útgefanda, greiðanda og ábekingi víxilsins eða gengi með öðrum hætti frá samningi við handhafa víxilsins þannig að hinir þrír fyrrnefndu yrðu ekki fyrir tjóni vegna málsins.

Með bréfi til lögmanns sóknaraðila, dagsettu 30. ágúst 2002, var því lýst yfir af hálfu varnaraðila að hann teldi sig ekki geta haft milligöngu um að leysa úr ágreiningi milli umbjóðenda lögmannsins og nefnds A.

Með samkomulagi sóknaraðila og nefnds A, dagsettu 30. september 2002, féllst sóknaraðili á að greiða A kr. 5.000.000 gegn því að A félli frá öllum hugsanlegum kröfum sem hann kynni að eiga á hendur sóknaraðila vegna samnings aðila, dagsetts 14. apríl 2002, um kaup á hlutabréfum í B. Kemur fram í samkomulaginu að deilur hafi staðið milli aðila um gildi og túlkun umrædds samnings. Samkvæmt samkomulaginu skyldi A skila sóknaraðila umþrættum tryggingarvíxli að fjárhæð kr. 75.000.000. Var því jafnframt lýst yfir af hálfu A að hann myndi ekki gera kröfur vegna samningsins á hendur fyrrnefndum D og C. Þá lýstu aðilar því yfir að þeir ættu engar frekari kröfur hvor á annan í tengslum við fyrrnefndan samning.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, dagsettri 6. september 2002 (mál nr. 12/2002). Málinu var vísað frá úrskurðarnefndinni með úrskurði uppkveðnum 5. nóvember 2002. Sóknaraðili hefur nú lagt mál sitt að nýju fyrir úrskurðarnefndina með kvörtun, dagsettri 15. nóvember 2002.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili gerir þá kröfu að varnaraðila verði gert að greiða sóknaraðila kr. 5.000.000 með dráttarvöxtum frá 30. september 2002 til greiðsludags.

Að hálfu sóknaraðila er á því byggt að sú meginregla gildi um fjármálafyrirtæki sem taki við verðmætum að þau afli sér skýlausrar heimildar til að afhenda þriðja manni peninga eða viðskiptabréf sem þeim hafi verið treyst fyrir til varðveislu. Hafi því ekki verið til að dreifa í máli þessu. Hafi varnaraðili þverbrotið ákvæði laga um verðbréfavíðskipti nr. 13, 1996. Þá kveður sóknaraðili varnaraðila hafa átt að útvega sér umboð áður en sóknaraðili afhenti A umræddan tryggingarvíxil. Í ljósi fjárhæðar víxilsins sé enn fremur eðlilegt að leggja þá skyldu á varnaraðila að hann sýni fram á skýlausa heimild til afhendingar og/eða framsals.

Sóknaraðili vísar til þess að samkomulag hafi verið með aðilum um að víxillinn skyldi varðveittur hjá varnaraðila. Hafi sóknaraðili sérstaklega haft samband við varnaraðila þessu til staðfestingar. Breyti engu í þessu sambandi þótt ekki sé minnst á

varnaraðila í samningi aðila. Um leið og afhending víxilsins hafi átt sér stað hafi stofnast varðveisluskylda (sic) hjá varnaraðila, sem hann hafi brotið gegn með heimildarlausri afhendingu víxilsins. Hafi varnaraðili ekki viljað varðveita víxlinn hafi hann átt að skila honum til þess er fól honum víxlinn en ekki til þriðja manns (sic).

Sóknaraðili kveðst hafa metið stöðu sína svo að til að forða frekara tjóni hafi verið vænlegast að gera fyrrgreint samkomulag við A og greiða honum kr. 5.000.000. Telur sóknaraðili að varnaraðili hafi valdið sér tjóni sem þeirri fjárhæð nemur með því að afhenda margnefndan tryggingarvixil án heimildar.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili kveðst aldrei hafa fallist á að varðveita margumræddan víxil. Þjóði varnaraðili ekki upp á þá þjónustu að varðveita víxla, sem aðilar ótengdir varnaraðila hafi gefið út til tryggingar viðskiptasamningum sín á milli, án aðildar varnaraðila eða vitneskju hans þar um. Noti varnaraðili víxla eingöngu í þeim tilgangi að kaupa þá sem skuldaskjöl. Staðhæfingu sóknaraðila um að varðveisluskylda (sic) hafi myndast hjá varnaraðila vegna móttöku víxilsins er mótmælt sem órökstuddri.

Varnaraðili viðurkennir að hafa tekið á móti téðum víxli. Hafi nefndur A haft samband við útibússtjóra varnaraðila og beðið hann um að taka við víxlinum fyrir sína hönd og hafi útibússtjórinn fallist á það. Hafi það eingöngu verið í greiðaskyni við A sem útibúið tók við víxlinum. Engin fyrirmæli eða takmarkanir hafi verið settar á afhendingu víxilsins til A af hálfu útgefanda, greiðanda eða ábekingssins. Sé því ótvírætt að varnaraðila hafi ekki verið unnt að synja A um afhendingu víxilsins þegar eftir því var leitað af hans hálfu. Þá hafi varðveisla víxilsins aldrei verið rædd við varnaraðila og þaðan af síður hafi varnaraðili verið upplýstur um efni samnings A og sóknaraðila um hugsanleg hlutabréfakaup í B. Þar af leiðandi hafi varnaraðila ekki verið kunnugt um hvaða tilgangi nefndur víxill gegndi í viðskiptum sóknaraðila og A.

Varnaraðili telur ákvæði laga nr. 13, 1996 ekki eiga við í máli þessu þar sem ekki hafi verið um verðbréfavíðskipti að ræða í skilningi laganna.

V.

Niðurstaða.

Úrskurðarnefndin hefur ákveðið að líta svo á að um nýtt mál milli aðila máls þessa sé að ræða. Koma því ekki til frekari skoðunar röksemdir varnaraðila varðandi heimild til endurupptöku máls nr. 12/2002.

Samkvæmt samningi sóknaraðila og A, dagsettum 14. apríl 2002, skyldi sóknaraðili leggja fram fyrstu vikuna í apríl (sic) tryggingarvixil að fjárhæð kr. 75.000.000. Í téðum samningi er kveðið á um skyldu sóknaraðila til að kaupa 7.500.000 nafnverðseiningar í B af A á genginu 10,0 kysi hann að nýta sölurétt sinn sem einungis gildi síðustu viku maímánaðar 2002. Skyldu umræddir hlutir í félaginu þá afhentir sóknaraðila gegn greiðslu umsamins kaupverðs, kr. 75.000.000.

Samningur aðila verður ekki skilinn öðruvísi en svo að umræddur víxill hafi verið til tryggingar réttum efndum af hálfu sóknaraðila gagnvart A kæmi til þess að hann nýtti rétt sinn til sölu hlutabréfa í B. Í samningnum er hvergi minnst á vörslu umrædds víxils og er ekkert þar sem styður fullyrðingar sóknaraðila um að fela hafi átt varnaraðila víxlinn til varðveislu. Þegar lítið er til samnings aðila og eðlis umrædds víxils, sem var

til að tryggja A fyrir tjóni vegna hugsanlegra vanefnda sóknaraðila, verður þvert á móti að telja eðlilegt og í samræmi við almenna viðskiptahætti að A fengi víxlinn í sínar hendur. Hvað sem framangreindu líður er ljóst að E veitti umræddum tryggingarvígli viðtöku án þess að fram komi hvenær það var. Er og viðurkennt af hálfu varnaraðila að víxillinn hafi verið í vörslu hans. Það hafi hins vegar verið fyrir tilstuðlan A og vegna persónulegra kynna hans og eins útibússtjóra varnaraðila. Hvorki kemur hins vegar fram í gögnum málsins hvenær varnaraðili tók við víxlinum og af hverjum né hvenær hann var afhentur A. Er það aðfinnsluvert. Varnaraðili var ekki aðili að samningi sóknaraðila og A og er ósannað að honum hafi verið kunnugt um gerð hans fyrr en eftir að tryggingarvígillinn komst í hans vörslu. Með hliðsjón af framansögðu og eins og málið liggur fyrir verður sóknaraðili, sem býr yfir þekkingu og reynslu í viðskiptum, að bera hallann af sönnunarskorti í þessum efnum, enda stóð það sóknaraðila nær að tryggja sér sönnun um fyrrgreind efni við gerð samnings við A.

Ekki liggur fyrir með skýrum hætti hvort A nýtti sér sölurétt sinn samkvæmt samningi aðila og hvort og þá hvenær hann fékk andvirði umræddra hluta í B greitt frá sóknaraðila. Hins vegar liggur fyrir að hann höfðaði mál til heimtu víxilfjárhæðarinnar á hendur sóknaraðila, sem var greiðandi umrædds tryggingarvígils, og útgefanda og ábekingi víxilsins. Virðist hann þar með hafa fyllt út víxileyðublaðið að því er varðar útgáfu og greiðsludag og þar með formgilt víxlinn. Máli aðila lauk með samkomulagi, dagsettu 30. september 2002, með því að sóknaraðili greiddi A kr. 5.000.000. Eins og málið liggur fyrir úrskurðarnefndinni hefur sóknaraðili ekki sýnt fram á að hann hafi efnt að fullu samning sinn við A og ekki skuldað honum fjármuni. Hefði meint óheimil afhending varnaraðila á tryggingarvíglinum til A engu breytt um skuld sóknaraðila við A eða gert stöðu sóknaraðila gagnvart honum verri á nokkurn hátt. Er því enn ósannað að sóknaraðili hafi orðið fyrir nokkru raunverulegu tjóni af meintri saknæmri háttsemi varnaraðila jafnvel þótt sannað þætti að varnaraðili hefði ekki haft heimild til að afhenda A umræddan víxil.

Með vísan til alls framanritaðs og atvika máls að öðru leyti er kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, fjármálafyrirtækinu F, er hafnað.

Reykjavík, 13. febrúar 2003.

Guðjón Ólafur Jónsson

Íris Ösp Ingjaldsdóttir

Helgi Sigurðsson

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sölvi Sölvason